

ТАЙЛБАРИ БЭШЭГ

Рабочая программа по бурятскому языку составлена на основе:

- 1) Федерального государственного образовательного стандарта начального общего образования;
- 2) положения о рабочей программе по предмету;
- 3) примерной программы по бурятскому языку для 1-4 классов национальной школы под редакцией Р.С. Дылыковой;
- 4) Буряад хэлэн. 4 класс. / Дылыкова Р.С., Базаргуруева Т.Б., Дугарова Д.Б. – Улан-Удэ : «Бэлиг» хэблэл, 2012.
- 5) учебного плана (4 вариант) МБОУ «Шара-Азаргинская СОШ».

Эхин хургуулийн шухалын шухала зорилго хадаа ухибуудыг хайнаар уншуулжа, зубоор хэлуулжэ ба бэшуулжэ хургаха; арадайнгаа Аман уран зохиолдо, Эхэ орондоо, түрэн тоонто нютагтаа, түрэлхи хэлэндээ, түрэл арад зондоо, бэшэшье яһатанда дуратайгаар хумуужуулхэ; арад зонойнгоо хайн хайхан ёһо заншалнууд ба сэсэн мэргэн хургаалнуудыг ойлгуулха г.м.

Дээрэ хэлэгдэһэн зорилгонуудыг бэлуулхэ хэрэгтэ түрэлхи хэлэнэй уургэ сэгнэшэгуй ехэ гэшэ.

Эхин шатын болон дунда хургуулийн эхин класуудта үзэгдэхэ буряад хэлэнэй программа гол шухала гурбан бүлэгһөө бүридэнэ:

1. грамотада хургалга ба хэлэлгэ хугжоолгэ;
2. фонетикэ, лексикэ, грамматика ба хэлэлгэ хугжоолгэ;
3. литературна уншалга ба хэлэлгэ хугжоолгэ.

Дээрэ хэлэгдэгшэ гурбан бүлэгүүд үзэгдэхэдөө, хэлэлгэ хугжоолгэтэй тон нягта холбоотойгоор, тэрэнэй үндэһэ һуури дээрэ бэлуулэгдэхэ болоно.

Эхин классудта буряад хэлэ зааха гол зорилгонууд гэхэдэ:

- а) һурагша бүхэниие зубоор, хайнаар, уран гоёор, удхыень ойлгуулан уншуулжа хургаха;
- б) эли тодоор, ойлгосотойгоор хэлуулжэ, алдуугуйгоор, сэбэр гоёор бэшуулжэ хургаха;
- в) ухибуун бүхэниие ном уншаха дуратайгаар хумуужуулхэ;
- г) ухибуудэй аман хэлэлгыг баяжуулха, ухаан бодолыень хугжоохэ методическа аргуудыг хэрэглэхэ;
- д) оршон тойронхи юмэнууд тухай һурагшадай мэдэсые улам саашань үргэдхэхэ.

Хоёрдохи класһаа эхилжэ буряад хэлэнэй грамматика ба бэшэгэй дурим үзэгдэхэ болоно. Эхин классудта грамматика ба бэшэгэй дуримуудһээ эгээл хунгэн мэдэсэнууд оруулагданхай. Эхин классай һурагшад угын фонетическэ бүридэлтэй, зарим хэлэлгын хубинуудтай ба тэдэнэй шухала формонуудтай, мэдүүлэлэй тон юрэнхы янзануудтай, мэдүүлэлэй гэшуудтэй, бэшэгэй дуримуудтэй танилсаха болоно.

Һурагшадые угын лексическэ удха шанартай, олон ондоо болон дүтэрхы удхатай үгэнуудтэй практическаар танилсуулха. Һурагшад грамматикын болон бэшэгэй дуримуудтэй танилсажа, хэлэ шудалан үзэлгэдэ хабаатай арга хэрэгсэлнуудыг түрэл түрэлөөр нь илгажа ба тэдэнээ зэргэсуулэн хаража үзэхэ, тобишолол гаргаха шадабаритай болохо зэргэтэй.

Эхин классудта үзэхэ программа зургаан бүлэгтэ хубаагдана: «Мэдүүлэл», «Угэ. Абьян ба үзэгүүд», «Абтаһан үгэнууд», «Хэлэлгын хубинууд», «Угын үндэһэн. Түрэл үгэнууд», «Хэлэлгэ».

Абьянууд ба үзэгүүд. Энэ бүлэгэй гол шухала ойлгосонуудыг һурагшад нэгэдэхи класста ойлгожо абана. Хоёрдохи класста бэшэгэй дуримууд сооһоо гол шухалань түргэн ба удаан аялгануудыг, дифтонгнууд, йотирована аялгануудыг үгэ соо зубоор угуулжэ, бэшэжэ һуралга болоно. Эдэниие хоёрдохи класста ойлгуулбашье, гурбадахи класста бури ороо шэнэ дуримуудыг хэрэглэжэ дабтаха, бэхжиулхэ хэрэгтэй.

Энэ «Абьян ба үзэгүүд» гэхэн бүлэг соо хэлэгдэһэн арга хэрэгсэл ойлгуулхадаа, нютаг нютагай хэлэнэй диалектын илгаануудта тусгаар анхарал табигдажа, багша нютагай хэлэнэй онсо шэнжэнуудыг харахадаа абажа, абьян ба үзэгүүдыг үгэ соо зубоор угуулжэ, бэшэжэ, һуралгада тусгаар упражнении саг үргэлжэ дуургуулхэ болоно. Олонхи үгэнууд хэлэгдэһэндээ адляар бэшэгдэдэг ха юм. Гэбэшье зарим абьянууд угуулэгдээшэһээ ондоо үзэгээр тэмдэглэгдэдэг бшуу. Жэшэнь, адхана, худхана, набша, тобишо, нягта, Цогто г.м. үгэнуудтэ т, п, к абьян дуулдаашье хаань, тэдэнэй орондо д, б, г үзэгүүдыг бэшэнэбди. Ушоо тиихэдэ

тамга, эмгэн, арһан, нарһан, һалгай, тулга г.м. угэнуудтэ м, р, л хашалгануудай хойно тодо бэшэ а, э, о аялганууды бэшэнэгуйбди. Энэ дурим 3-дахи класста угын анхан һуурида тодо бэшэ тургэн аялганууды бэшэхэ дурим гарахадаа ойлгуулха болоно.

Угэ. Программа соо угы лексическэ ба грамматическа талаһаань хаража үзэхэ гэхэн эрилтэ табигдана. Лексикээр теоретическэ мэдээнүүды ойлгуулха гэхэн асуудал табигданагуй, Харин грамматикын ба орфографиин дуримууды үзэхэ зуураа гансал практическа упражненинууды дуургэхэ болоно.

Һурагшад угэ гээшэ бодото байдалай элдэб юмэнууды харуулһан элдэб удхатай байдаг, мэдүүлэл соо, илангаяа холбоотой хэлэлгэ соо ороходоо, бури шэнэ удхатай болодог, ондо ондоогоор угуулэгдэдэг, угэнууд дутэрхы гу, али тад ондоо удхатай байжа болодог гэхэн ойлгосо абаха болоно.

Дурбэдэхи классай һурагшад хэлэлгын хубинуудай (юмэнэй нэрэ, тэмдэгэй нэрэ, глагол) бусад формонуудтай танилсаха. Һурагшад юмэнэй нэрэнууды падежнуудтэ хубилгажа һураха. Падежнууды асуудалаарнь илгаруулжа һураха. Падежэй залгалтануудтай танилсуулхадаа, дуримуудын ойлгуулаад, зубоор бэшуулжэ һургаха. Юмэнэй нэрэ үзэлгэтэй хамта хойнонь дахуул угэнууды хэрэглэхэ дүршэлтэй болгохо. Дахуул угэнууды текст сооһоо оложо, мэдүүлэлнууды зохоходоо, юмэнэй нэрэнуудэй хойно таараха дахуул угэ хэрэглэжэ һураха болоно.

Бэшэ хэлэлгын хубинууд (тэмдэгэй, тоогой, тулоонэй) тон тобшохоноор ойлгуулагдаха. Эдэниие хэлэлгэ сооһоо оложо, аман ба бэшэмэл хэлэлгэдэ зубоор хэрэглэжэ һураха. Тулоонэй нэрэхэ гансал нюурай тулоонэй нэрэтэй танилсуулха.

Тус классай һурагшад глагол тухай 3-дахи класста ойлгоһоноо ургэдхэхэ болоно. Глаголой һуури ба залгалтын аялганууды бэшэхэ дурим дабтажа, саашань глаголой гурбан сагууд тухай ойлгуулха.

Дахуул угэнууд, частицанууд, союзууды эхин классудта тусгаар үзэхэгуй.

Мэдүүлэл. Эхин классудай һурагшад иимэ гурбан янзын мэдүүлэлнууды ойлгожо абаха: 1) мэдүүлэлэй янзанууд: юрэ хоорéhэн, асууһан, шангадхаһан мэдүүлэлнууд тухай; 2) мэдүүлэлэй гэшүүд тухай; 3) мэдүүлэл сохи угэнуудэй удхын холбоо тухай. Эдэ мэдээнүүдтэй һурагшад дурбэн жэлэй туршада танилсаха болоно.

Дурбэдэхи классай һурагшад юрын гэшүүд (нэмэлтэ, элирхэйлэгшэ, ушарлагша) гэхэн терминуудтэй танилсажа, мэдүүлэл сооһоо шухала ба юрын гэшүүды илгажа шадаха, нэгэ түрэл ба нэгэ түрэл бэшэ гэшүүды ойлгожо абаха. Бухы дурбэн класудта үзэгдэһэн мэдүүлэлнууды һурагшад хэлэлгэ ба бэшэлгэдэ хэрэглэжэ шадаха дүршэлтэй болохо еһотой.

Шудалан үзэжэ байгаа грамматикын ба орфографиин дуримууды ухибуудэй ойлгодог, һанамжаяа тайлбарилжа, тобшолол хэжэ шададаг болохо гэхэн эрилтэ программа соо табигдана.

СОДЕРЖАНИЕ предмета

Хэлэлгын хубинууд. Юмэнэй нэрэ. Юмэнэй нэрын грамматическа удха, тэрэнэй тоогой, падежэй тухэлнуудэй удханууд. Юмэнэй нэрын мэдүүлэл соохи уургэ. Юмэнэй нэрын тоо. Тоогой залгалтанууды практическаар угэнуудтэ нэмэхэ упражненинууд. Олоной тоогой залгалтанууды абадаггүй юмэнэй нэрэ. Юмэнэй нэрын зохилдол. Падежэй нэрэнууд, тэдэнэй удха, асуудалнуудын. Юмэнэй нэрын зохилдолой таблицанууд. Олоной тоодо байһан юмэнэй нэрэнуудэй зохилдол.

Үйлэ угэ. Үйлэ угын грамматическа удха, тэрэниие саг болон нюураар харуулалга. Үйлэ угын саг: муноо, унгэрһэн, ерээдуй. Залгалтануудын бэшэхэ дурим. Үйлэ угэнуудэй нюурай залгалтанууды абалга. Үйлэ угын нюурай залгалтануудай юмэнэй нэрэхэ дүлдываһан байһаниинь. Үйлэ угын нюурай удха: уйлын хоорэлдоонэй хабаадагшадта хандалга. Энэ харилсаа залгалтануудаар харуулга. Үйлэ угын һуулдэ һан, даа, юм, ха, -гуй, - дуй частицанууды бэшэлгэ. Тэдэнэй удха.

Тэмдэгэй нэрэ. Тэмдэгэй нэрын юрэнхы грамматическа удха. Тэмдэгэй нэрын юмэнэй нэрэтэй холбоотой байһаниинь. Мэдүүлэл соо тэмдэгэй нэрэнуудэй уургэ.

Тоогой нэрэ. Тоогой нэрэнуудэй юрэнхы грамматическа удха. Тоогой нэрэ тухай ойлгосо. Тоолоһон ба дугаарлаһан тоогой нэрэнууд. Тоогой нэрэнуудые хэлэлгэ соогоо хэрэглэлгэ.

Тулоонэй нэрэ. Тулоонэй нэрын хэлэлгэ соохи уургэ, грамматическа удха, нюурай тулоонэй нэрэнууд, тэдэнэй тоо харуулалга.

Наречи. Наречин лексическэ удха, асуудалнууд, мэдүүлэл соохи уургэ, наречинуудэй илгарал.

Мэдуулэл. Мэдуулэл – хэлэлгын гол зуйл. Мэдуулэл соохи угэнуудэй удхын болон грамматическа холбоон. Мэдуулэлэй шухала ба юрын гэшууд. Мэдуулэл сооһоо холбуулалнуудые шэлэлгэ, угэнуудэй холбоо асуудалнуудаар харуулга. Мэдуулэлэй нэгэ түрэл гэшууд. Нэгэ түрэл гэшуудэй хоорондохы запятой, союзууд.

ҺУРАЛСАЛАЙ ЖЭЛЭЙ ҺУУЛДЭ ҺУРАГШАД ИИМЭ МЭДЭСЭ БА ДУЙ ДУРШЭЛТЭЙ БОЛОҢОН БАЙХА

Ухибуунэй оорын хугжэлтын дунгууд (личностные результаты):

- оорынгоо сэдхэлэй байдал түрэл хэлэн дээрээ хэлэхэ;
- оршон тойронхи байгаалиин, тиихэдэ хажуудахи хунуудэйнгээ байдал ойлгохо, тэдэндэ оорынгоо хандаса, хунуудые дэмжэһэнээ, тэдэндэ туһалһанаа түрэл хэлэн дээрээ харуулха;
- оорынгоо хэлэ уран, баян, тодо, сэбэр болгохоео оролдохо;
- тоонтодоо, түрэл орондоо дуратай байһанаа, оорынгоо хандаса харуулха;
- уншаха, харилсаха дуратай байха;
- бэшэхэ шадабаритай байха, буулгажа бэшэхэ, шагнажа абаад бэшэхэ, оороо зохеон бэшэхэ;
- оорынгоо сэдхэлэй байдал тухай, тиихэдэ үзэһэн юумэнууд тухайгаа бэшэжэ харуулха;
- түрэл хэлээ шудалха эрмэлзэтэй байха;
- оорынгоо хэһэн ажал сэгнэжэ шадаха.

Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари (регулятивные УУД):

- оороо хэшээлэй темэ хэлэхэ, зорилгыень табиha;
- багшатаа сугтаа һуралсалай проблемнэ асуудал яаж шийдхэхэ тухайгаа хоорэлдэн, тусхай тусэб табиha;
- оорынгоо хэжэ байһан уйлэнуудые тусэбэй, алгоритмын уйлэнуудтэй тааруулха, зэргэсуулхэ, тиин оорынгоо ажаябуулга шалгаха, сэгнэхэ, зүб болгохо;
- оорынгоо, ондоо хунуудэй, классайнгаа ажал тусхай критеринуудээр шалгаха, хэр зэргэ шадабаритай болобобиб гэжэ элируулжэ һураха, критеринуудые зохохо;

Орион тойрониш шудалха шадабари (познавательные УУД):

- текстээр дамжуулагдаһан мэдээсэлнуудэй янза ойлгохо: юун тухай хэлэгдэнэб, удхань ямар бэ, идеянь ямар бэ?
- олон ондоо янзын уншалга хэрэглэхэ;
- ондо ондоо тухэлтэй текстнууд сооһоо оортоо мэдээсэл олохо;
- угоор хэлэгдэһэн ойлгосо схемэ, таблица, модель болгохо, тиин һооргэнь модель соо харуулаатай ойлгосо угоор хэлэхэ;
- анализ, синтез хэхэ;
- шалтагаан хойшолон хоерой хоорондохы холбоо харуулха, тодоруулан зохеон тогтоохо;
- бодомжолхо.

Харилсаха шадабари (коммуникативные УУД):

- хэлэлгын зорилгоһоо дулдыдуулан оорынгоо һанал бодол аман ба бэшэгэй хэлэн дээрэ харуулха;
- хэлэхэ, харилсаха зорилгоһоо үндэһэлэн, хэрэгтэй сагта монолог гу, али диалог хэрэглэжэ шадаха;
- оорынгоо һанал бодол, һанамжа хэлэжэ, баталжа шадаха;
- хунуудэй хэлэһые шагнаха, ойлгохо, тиин оорынгоо һанал бодол хубилгахаяа бэлэн байха;
- ажаябуулга эмхидхэхэдэ, хоорэлдэжэ, хоорондоо хэлсэжэ, нэгэ һанал бодолдо ерэхэ;
- асуудалнуудые табиha.

Буряад хэлээр шадабари (предметные результаты):

- олоной тоогой тухэл абадагуй юумэнэй нэрэнууд тухай;
- зохилдохо гурбан арга, юумэнэй нэрын падежнуудэй тухэлнуудэй бэшэгдэхэ тухай;
- олоной тоогой тухэлтэй угэнуудэй зохилдохо тухай;
- юумэнэй нэрын падежнуудэй тухэлнуудэй мэдүүлэл соо дуургэдэг уургэ тухай;
- тулоонэй нэрэ тухай ойлгосотой байха: удха, ганса ба олоной нюурай тулоонэй нэрэнууд, тулоонэй нэрын зохилдол;
- уйлэ угэнуудэй залгалтануудай зуб бэшэлгэ тухай;
- уйлэ угэнуудэй нюур харуулха тухай, нюйрай частицанууд тухай;
- частицануудай уургэ тухай, буруушааһан частицануудай уйлэ угэтэй бэшэгдэхэ тухай;
- бусад частицануудай уйлэ угэтэй бэшэгдэхэ тухай, тэдэ частицануудай уургэ;
- тэмдэгэй нэрын жэшээ дээрэ угын сэхэ ба шэлжэһэн удха тухай харуулха;
- тоогой нэрэ ба тэрэнэй удха: хэды? хэдыдэхи? гэжэ асуудалнууд, тоолоһон, дугаарлаһан тоогой нэрэнуудэй янзанууд, тоогой нэрын нуури, тоогой нэрын уургэ;
- наречи тухай ойлгосотой байха: удха, хаана? хэзээ? хайшаа? хэдыдэ? яажа? ямараар? хэр зэргэ? гэжэ асуудалнуудта, мэдүүлэл соохи уургэ, наречинуудэй илгарал;
- мэдүүлэлэй шухала гэшууд тэрэнэй грамматическа нуури болоно гэжэ мэдэхэ;
- мэдүүлэлэй нэгэ түрэл гэшууд тухай;
- союзуудай уургэ тухай, нэгэ түрэл гэшуудэй бэшэлгэ тухай;
- текстын гол удха болон темэ хоерой холбоон;
- хэлэлгын стильнууд тухай: уран зохеолой, яряанай, нууралсалай номой, сонин газетын;
- изложени бэшэжэ шадаха ёһотой.

УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКИЙ КОМПЛЕКТ

1. Буряад хэлэн. 4 класс. / Дылыкова Р.С., Базаргуруева Т.Б., Дугарова Д.Б. – Улан-Удэ : «Бэлиг» хэблэл, 2012.
2. Буряад нуругуулиин программанууд, 1-4 классууд. / Дылыкова Р.С. : Улан-Удэ, «Бэлиг», 2013.
3. Сэтгуул «Одон», «Хараасгай»

Календарно-тематическое планирование

№ урок а	Тема урока	Кол-во часов	Дата проведения		Характеристика основных видов учащихся деятельности
			По плану	По факту	
Юумэнэй нэрэ (27 ч.)					
1-2	Хэлэлгын хубинууд	2	04.09 06.09		Мэдуулэл бухэнэй угэнууд ямар бэ даа хэлэлгын хубинуудта хабаатай байдаг.
3-4	Юумэ нэрлэһэн угэнууд	2	11.09 13.09		Юумэнэй нэрэ тухай модель
5	Юумэнэй нэрын нэгэнэй тоо	1	18.09		Юумэнэй нэрэ нэгэнэйшье, олонойшье тоодо хэрэглэгдэдэг.
6	Юумэнэй нэрын олоной тоо	1	20.09		Олоной тоодо хэд? юуд? гэхэн асуудалнуудта харюусадаг. Аялганай хубарилай ёһоор –ууд, - гууд, -нууд, -нар; ушоо –д гэхэн залгалтанууд бэшэгдэдэг
7-8	Падежнууд	2	25.09 27.09		Юумэнэй нэрэнууд ондоо угэтэй холбогдожо, залгалтаяа хубилдаг. Юумэнэй нэрын падежнуудэй асуудалаар хубилха ёһыезохилдол гэдэг. Юумэнэй нэрэнууд долоон падежнуудтэй.
9-10	Шалгалтын диктант. Алдуу дээрээ худэлмэри.	2	02.10 04.10		
11-12	Юумэнэй нэрын зохилдохо нэгэдэхи арга	2	09.10 11.10		Ганса хашалганаар хуултэһэн юумэнэй нэрэнууд нэгэдэхи аргаар зохилдожо, аялганай хубарилай ёһоор залгалтануудые абадаг.
13-14	Юумэнэй нэрын зохилдохо хоёрдохи арга	2	16.10 18.10		
15	Юумэнэй нэрын зохилдохо гурбадахи арга	1	23.10		
16	Олоной тоогой тухэлтэй юумэнэй нэрэнуудэй зохилдол	1	25.10		Олоной тоогой юумэнэй нэрэнууд хашалганаар хуултэһэн юумэнэй нэрэнуудтэ адляар зохилдолой нэгэдэхи аргын гуримаар зохилдодог. Падежэй залгалта олоной тоогой залгалтада сэхэ залгагдана.
17	Нэрын падеж	1	06.11		Нэрын падеждэ байһан юумэнэй нэрэ хэн? юун? гэхэн асуудалда харюусадаг, мэдуулэл соо нэрлүүлэгшэ болодог.

18-19	Хамаанай падеж	2	08.11 13.11		Мэдуулэл соо хамаанай падеждэ байһан юумэнэй нэрэ юрын гэшуун – элирхэйлэгшэ болодог.
20	Зугэй падеж	1	15.11		Тургэн болон удаан аялгануудаар, л, м, н, ж, з хашалгануудаар, 2-3 хашалганаар хуултэһэн юумэнэй нэрэнууд зугэй падеждэ –да, -до, -дэ залгалтануудые абадаг. Бэшэ угтэһэн хашалгануудаарнь хуултэһэн юумэнэй нэрэнууд зугэй падеждэ –та, -то, -тэ залгалтануудые абадаг. К, т хуултэй абтаһан угэнууд зохилдоходоо, тэрэ хуулээ г, д хашалганаар хэлгэдэг.
21	Нэрын, уйлын падежнууд	1	20.11		Юумэнэй нэрэ уйлын падеждэ юу? гэхэн асуудалтай байхадаа залгалтагүй байдаг. Тиихэдээ нэрын падеждэ байһан юумэнэй нэрэтэй адли юм. Залгалтагүй уйлын падеждэ байһан юумэнэй нэрэ мэдуулэлэй юрын гэшуун – нэмэлтэ болодог.
22	Уйлын падеж	1	22.11		Зарим –н хашалган хуултэй угэнууд уйлын падежэй залгалтануудые абахадаа хуулэйнгээ –н узэг урдахи тургэн аялгантайнь унагаадаг. Эдэ угэнуудые тогтууригуй –н хуултэй юумэнэй нэрэнууд гэдэг. Н хашалганай унаагүй хаа, тогтууритай н хуултэй юумэнэй нэрэнууд гэдэг.
23	Зэбсэгэй падеж	1	27.11		
24	Хамтын, гаралай падежнууд	1	29.11		
25	Дабталга	1	04.12		
26	Х/х: изложени	1	06.12		
					Дахуул угэнууд (3 ч.)
27-28	Дахуул угэ	2	11.12 13.12		Дахуул угэнууд хубилдаггүй хэлэлгын хуби юм. Мэдуулэл соо юумэнэй нэрын хойно орожо, угэнуудые удхаарнь холбодог. Юумэнэй нэрэтэй хамта угуулэгдэбэшье, амяараа бэшэгдэдэг.
29	Х/х: изложени (Упр.101)	1	18.12		
					Тулоонэй нэрэ (6 ч.)
30	Тулоонэй нэрэ	1	20.12		Тулоонэй нэрэ – хэлэлгын хуби. Тулоонэй нэрэ хадаа юумые нэрлэнгуй, тэрэниие зааж хэлэһэн байдаг. Тулоонэй нэрэнууд нэгэнэй болон олоной тотой байдаг.

31-32	Нэгэдэхи, хоердохи, гурбадахи нюурай тулоонэй нэрэнууд	2	25.12 27.12		Би, бидэ, бидэнэр – нэгэдэхи нюурай тулоонэй нэрэнууд. Ши, та, таанар – хоердохи нюурай тулоонэй нэрэнууд. Тэрэ, тэдэ, тэдэнэр – гурбадахи нюурай тулоонэй нэрэнууд, зааһан удхатай.
33-35	Тулоонэй нэрэнуудэй зохилдол	3	08.01 10.01 15.01		Нюурай тулоонэй нэрэнууд юумэнэй нэрэдэ адли падеждуудээр зохилдодог. Тиихэдээ юумэнэй нэрын асуудалнууды абадаг.
					Уйлэ угэнууд (12 ч.)
36	Уйлэ угэнууд	1	17.01		
37-38	Уйлэ угын сагууд	2	22.01 24.01		Уйлэ угэнууд гурбан сагта хубилдаг: муноо, унгэрһэн, ерээдуй.
39-40	Уйлэ угэнуудэй залгалта	2	29.01 31.01		Уйлэ угэдэ залгалта нэмэхэдэ л, р хашалганай хойнохи тургэн а, о, э аялганууд унадаг.
41-42	Нюурай частицанууд	2	05.02 07.02		Уйлэ угэнууд нюурай частица абадаг. Тиихэдээ нэгэдэхи, хоердохи, гурбадахи, нюур харуулһан байдаг. Нэгэдэхи нюурта - -б, -бди; хоердохи нюурта - -ш, -т; гурбадахи - -д. гурбадахи ганса нюур харуулһан уйлэ угэ частица абадагуй.
43	Х/х: изложени	1	12.02		
44	Буруушааһан частицанууд	1	14.02		Уйлэ угэнуудэй хойно –гуй, -дуй гэжэ буруушааһан частицанууд сугтаа бэшэгдэдэг.
45	Дабталга	1	19.02		Даа, һэн, ха, юм, бшуу, лэ гэхэ мэтын угэнууд частицанууд гээшэ. Тэдэ уйлэ угын хойно амяараа бэшэгдэдэг.
46-47	Шалгалтын диктант. Алдуу дээрээ худэлмэри.	2	21.02		
					Тэмдэгэй нэрэ (5 ч.)
48	Тэмдэгэй нэрэ	1	26.02		
49	Элирхэйлэгшэ	1	28.02		Мэдуулэл соо тэмдэгэй нэрэ юумэнэй нэрын удха эли болгодог. Тиимэһээ тэмдэгэй нэрэ мэдуулэлэй юрын гэшуун – элирхэйлэгшэ болоно
50	Антонимууд	1	04.03		
51	Синонимууд	1	06.03		
52	Омонимууд	1	11.03		
					Тоогой нэрэ (5 ч.)
53	Тоогой нэрэ	1	13.03		Тоогой нэрэ – хэлэлгын хуби. Юумэнэй олон усооние, тэрэнэй дугаар, уйлын болоһон тоо тэмдэглэһэн угэнууды тоогой нэрэ гэдэг. Тоолоһон, дугаарлаһан

					тоогой нэрэнүүд.
54	Тоолоhon тоогой нэрэ	1	18.03		
55	Дугаарлаhan тоогой нэрэ	1	20.03		
56	Тоогой нэрэнүүдэй хуури	1	25.03		Тоогой нэрэнүүд хууряараа юрын хууритай гу, али буридэмэл хууритай гэжэ илгардаг.
57	Дабталга	1			
Наречи (5 ч.)					
58	Наречи	1	27.03		Наречи хубилдаггүй хэлэлгын хуби юм. Тэрэ хаана? хайшаа? хэзээ? хэдыдэ? яажа? ямараар? хэр зэргэ? гэхэ мэтэ асуудалнуудта харюусадаг. Наречи уйлэ угэ элирхэйдэг.
59	Ушарлагша	1	08.04		Наречинууд мэдуулэлэй юрын гэшуун – ушарлагша болодог.
60	Сагай наречинууд	1	10.04		Уйлын болоhon саг харуулжа, хэзээ? Гэһэн асуудалда харюусаһан үгэнуудые сагай наречинууд гэдэг.
61	Байрын наречинууд	1	15.04		Уйлын болоhon байра харуулжа, хаана? хайшаа? гэһэн асуудалнуудта харюусаһан үгэнуудые байрын наречинууд гэдэг.
62	Зэргын наречинууд	1	17.04		Уйлын хэр зэргэ, ямараар болоһые харуулһан наречинууд зэргын гэжэ нэрэтэй.
Мэдуулэл (15 ч.)					
63	Мэдуулэл	1	22.04		Мэдуулэл дуурэһэн һанал бодол харуулдаг
64	Мэдуулэлэй шухала гэшууд	1	24.04		Угэнууд мэдуулэл соо удхаараа холбоотой байдаг. Угэнуудэй холбооо асуудал табижа олодог
65	Мэдуулэлэй юрын гэшууд	1	29.04		
66	Холбуулал	1	06.05		
67	Мэдуулэлэй нэгэ түрэл гэшууд	3	08.05 13.05 15.05		Мэдуулэл соо нэгэ угэһоо дулдыһан, нэгэ адли асуудалда харюусаһан хэдэн гэшуудые мэдуулэлэй нэгэ түрэл гэшууд гэдэг. Мэдуулэлэй нэгэ түрэл гэшуудэй хоорондо запятой табидаг.
68	Дабталга		20.05		

